

Rīga, 28.07.2014.

Dokuments iesniegšanai
LR Finanšu ministram
Andrim Vilka kungam

Veselības aprūpes budžeta palielinājums šodien – tā ir investīcija iedzīvotāju veselības un labklājības uzlabošanā rīt!

Nacionālajā attīstības plānā 2020 ir nostiprināts, ka vesels un darbaspējīgs cilvēks ir ilgtspējīgas Latvijas pamatā. Diemžēl pēdējos gados arvien samazinātais veselības aprūpes budžets liecina, ka valsts iet pretēju ceļu un jau šobrīd Latvijā veselības aprūpe ir uz krīzes robežas. Tāpēc nākamās valdības centrālajai prioritātei ir jābūt veselības aprūpes sistēmas uzlabošanai, lai jau tuvākajos gados veselības aprūpes budžets sasniegtu vai vismaz tuvotos Pasaules Veselības organizācijas ieteiktajiem 5% no iekšzemes kopprodukta (IKP).

Kādēļ valstis ar līdzīgu IKP kā Latvijā spējušas ievērojami veiksmīgāk organizēt veselības aprūpi? Salīdzinot mūža ilgumu, nokavēto darba dienu skaitu veselības stāvokļa dēļ, paredzamo dzīves ilgumu bez slimībām, invaliditātes iestāšanos, redzams, ka Latvija atpaliek ne tikai no „bagātajām” ES valstīm, bet arī no tuvākajām kaimiņvalstīm.

Mēnešiem garas rindas pie valsts apmaksātiem ārstiem un uz izmeklējumiem, operācijām; zāles, kuras cilvēki zemo ienākumu dēļ nevar nopirkt, slimnīcas stacionēšanās izdevumi – tās ir izmaksas, ar kurām Latvijas iedzīvotājiem jāērķinās, ja viņus skar nopietnas slimības, tostarp, sirds un asinsvadu slimības, onkoloģiskās slimības, elpceļu slimības, cukura diabēts un citas hroniskas slimības. Kompensācijas apjoms medikamentiem daudzām diagnozēm tika samazināts pat līdz 50%, kas neārstētas noved pie smagām sekām – nolemj cilvēku invaliditātei vai nāvei.

Pēdējos gados arvien vairāk Veselības ministrijas pārstāvji uzver profilakses lomu hronisku saslimšanu mazināšanā. Jā, tā ir taisnība, lai samazinātu, piemēram, sirds slimību riskus, ir jādomā par veselīgu dzīvesveidu, jāseko līdž asinsspiedienam/pulsam un jāatmet smēķēšana. Bet ar šiem ieteikumiem ir par maz – kad cilvēks jau ar slimību ir saskāries, tad nepieciešams uzsākt ārstēšanos. Un te savukārt jārunā par pacientu līdzatbildību par savu veselību, ko uzsver arī ārsti. Diemžēl cilvēks nevar ievērot visus ārstēšanās nosacījumus, ja viņš nevar atļauties samaksāt par ārstēšanos un zālēm. Piemēram, saskaņā ar jaunākajiem 2014. gada Latvijas Veselības ekonomikas asociācijas aprēķiniem, viena insulta pacienta izmaksas sasniedz 6800 eiro gadā, no kuriem ~30% (~2000eiro) maksā pats patients! Tad jājautā, par ko mēs maksājam nodokļus?

Saskaņā ar Nacionālā Veselības dienesta datiem, kompensējamie medikamenti šobrīd nepieciešami un tos lieto 25% jeb pusmiljons Latvijas iedzīvotāju. Taču liela daļa iedzīvotāju nevar izdevumus par zālēm atļauties un spiesti izvēlēties – maksāt par ēdienu vai ietaupīt par zālēm, pašrocīgi samazinot zāļu devas vai atsakoties no tām vispār, tādējādi krietni pasliktinot savu veselības stāvokli. Lai šo kritisko situāciju labotu, nepieciešams nekavējoties atjaunot krīzes laikā samazināto zāļu kompensācijas apjomu, piemēram, tādām smagām hroniskām saslimšanām kā sirds mazspēja vai cukura diabēts, kam zāļu kompensācija būtu jāatgriež attiecīgi 100% un 75% apmērā. Lai nodrošinātu pacientu tiesības uz kvalitatīvu un atbilstošu ārstēšanos, tādējādi samazinot stacionēšanas gadījumu skaitu un mirstību, Latvijas iedzīvotājiem jānodrošina arī iespēja lietot inovatīvus un efektīvus medikamentus, kuru efektivitāte ir

Nevalstisko organizāciju PRASĪBA par veselības aprūpes budžeta palielinājumu 2015.-2016. gadam!

Gunārs Resnais, Rīgas Politiski represēto apvienības vadītājs

Inese Mauriņa, pacientu biedrības ParSirdi.lv valdes locekle

Rasma Freimane, Latvijas Lauku sieviešu apvienības vadītāja

Andris Bērziņš, Latvijas Samariešu apvienības direktors

Aleksands Molokovskis, biedrības "Apvienība HIV.LV" valdes priekšsēdētājs

Jāzeps Janiševs, Latvijas Senioru alianses valdes priekšsēdētājs

Rita Paeglīte, Astmas un alerģijas biedrības vadītāja

Gunta Jermacāne, Alūksnes invalīdu biedrības priekšnieces vietniece

Laila Balga, EAPN-Latvija valdes priekšsēdētāja

Ingvars Rasa, Latvijas Diabēta asociācijas prezidents